

вони утворюють підґрунтя визначення меж постіндустріальної економіки, існування фаз її розвитку, визначального значення таких факторних ресурсів інтелектуального капіталу, як інформація, знання, креативність, а також нової ролі людини в суспільстві.

Нині відбувається черговий етап інформаційної революції – п'ята революція у сфері інформації за теорією Ю. Яковця [4], яка пов'язана з ІТ-технологіями (комп'ютерними, телекомунікаційними тощо). Цей етап інформаційної революції є визначальним для формування інформаційної економіки, а на її основі, відповідно, – для створення інформаційного суспільства. У цьому аспекті необхідно виділити особливу значимість ролі людини – члена соціуму, носія інтелектуального капіталу і головної продуктивної сили суспільства. Досліджуючи ознаки інформаційного суспільства в аспекті процесів трансринкової трансформації, А. Гальчинський відзначав: «У теорії інформаційної економіки акцентується на тому, що носієм інформації, її мультиплікатором є інформаційна мережа. Йдеться більшою мірою про «соціотехнологічну» методологію, яка обмежується (у своїй) основі суто технологічними детермінантами. Такий аналіз не заперечується, проте він логічно продовжується, акцентуючи на тому, що безпосереднім генератором інформації є людина. Відповідним чином не інформаційна мережа, а людина в її системному визначенні стає ядром постринкової системи, її найціннішим ресурсом» [5, с. 10–11].

Дійсно, з одного боку, глобальні інформаційні мережі, які дозволяють інтенсифікувати обмін і співробітництво у комерційній, науково-технічній, культурній сферах, формують глобальне інформаційне поле, у рамках якого відбувається продукування знань. Разом з цим, з іншого боку, глобальні інформаційні мережі не вирішують усі проблеми ефективного генерування знань, якщо рух інформації не супроводжується зростанням продуктивної інтелектуальної діяльності індивідів і не доповнюється зв'язками та співробітництвом через особисті контакти та творчу співпрацю.

Характеризуючи інформацію як факторний ресурс, а інформаційну економіку як стадіальну форму інтелектуалізації економічного розвитку, необхідно зазначити, що «інформаційна економіка» повинна розглядатися як висхідна характеристика «економіки знань», а остання, у свою чергу, – як передумова економіки креативної. З огляду на те, що визначальні для системи господарювання нового типу фактори виробництва можуть бути представлені у єдиній формі капіталу – як інтелектуальний капітал, який безпосередньо є породженням людського інтелекту, цілком правомірно стверджувати, що внутрішня сутність постіндустріальної економіки, а отже і суспільства, визначається інтелектуальністю (як домінуючим явищем і як генеральним процесом, що утворюють зміст сучасності).

Література

1. Стоуньер Т. Информационное богатство: профиль постиндустриальной экономики / Т. Стоуньер // Новая технократическая волна на Западе. – М.: Прогресс, 1986. – 394 с.
2. Masuda Y. The Information Society as Post-Industrial Society / Y. Masuda. – Washington, D.C.: World Future Society, 1981. – 171 p.
3. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования : [пер. с англ.] / Д. Белл. – М.: Academia, 1999. – 956 с.
4. Яковец Ю. В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций / Ю. В. Яковец. – М.: Экономика, 2003. – 411 с.
5. Гальчинський А. С. Трансринкові трансформації / А. С. Гальчинський // Економічна теорія. – 2007. – № 1. – С. 3–11.

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕОБХІДНОСТІ ЇЇ СТРУКТУРНИХ ЗМІН

О.В. Бондар, к.е.н., доцент

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Актуальною проблемою сьогодення є розбудова інформаційно-комунікаційного сектору України, темпи розвитку якого обумовлюють якість та ефективність формування національної інноваційної системи. При цьому інформаційно-комунікаційні технології виступають як фактор і каталізатор процесів інноваційного розвитку економіки та її структурних змін

Консолідація зусиль наукових, урядових, бізнесових кіл суспільства на оптимальному комплексному вирішенні методологічних, стратегічних, та тактичних проблем функціонування національної інноваційної системи спроможне відкрити перспективи для впровадження інноваційної моделі розвитку країни, підвищити темпи економічного зростання, прискорити та полегшити процеси Європейської інтеграції України.

При цьому, першочерговим тактичним завданням національної інноваційної системи в Україні на сучасному етапі розвитку є запуск процесів масового оновлення всіх сфер господарської діяльності.

У цьому аспекті ключовим питанням є усунення розриву інноваційного процесу між стадіями виникнення нового знання та його впровадженням у практичну діяльність. Дослідження фахівців свідчать, що такий стан справ викликаний наступними чинниками:

- 1) низьким попитом вітчизняного ринку на інновації;
- 2) відсутністю прошарку агентів, спроможних до ефективного трансферу наукових знань у технології і швидкої їх дифузії серед господарських суб'єктів;
- 3) неспроможністю інфраструктури інноваційної діяльності, функція якої полягає в комплексній експертизі, розробці і ресурсному забезпеченні інноваційних проектів, просуванні нової продукції на внутрішньому та світовому ринках.

Отже, в період реалізації інноваційної моделі розвитку та реформування економіки України особливої актуальності набувають питання розбудови інформаційно-комунікаційного сектору. Розвиток окремих інститутів національної інноваційної системи та процес активізації інноваційної діяльності прямо корелюються з його станом та залежать від нього.

В цьому напрямі органами державної влади проведена велика, але далеко не повна та достатня робота. Так, розроблена Концепція національної комплексної системи зв'язку, Національна програма інформатизації, Міністерством економіки розроблено трикомпонентну програму «Україна - розвиток через Інтернет», в межах проекту UNDP Державним комітетом зв'язку підготовлено аналітичний документ «Електронна готовність України», приватним сектором винесено на суспільне обговорення проект розвитку інформаційно-комунікаційної сфери «Електронна Україна» тощо.

На реалізацію кожного з означених проектів розроблених державою, міжнародними структурами та приватним сектором зарезервовано певні кошти. Отже, перед виконавчими органами України сьогодні стоїть першочергове завдання – створення єдиного програмного документа щодо інформатизації країни та консолідація ресурсів суспільства задля забезпечення її виконання.

В Україні накопичено великий масив вітчизняних винаходів, використання яких спроможне надати потужний поштовх розгортанню інноваційних процесів у країні, і в перспективі створити умови для спонтанної ліквідації «вузьких місць» національної інноваційної системи під впливом ринкових стимулів.

Разом з тим, доцільно акцентувати увагу на тому факті, що реалізація інноваційної моделі розвитку не повинна стати самоціллю, а тому слід застосовувати комплексний підхід до розв'язання цієї проблеми (рис. 1).

Особливістю інноваційної економіки є застосування знань у тій сфері чи в такий спосіб, у якій вони раніше не застосовувалися. Відкритість інноваційної економіки стимулює зростання інвестицій у науку, яка стає важливою складовою ефективною економіки нового типу – економіки знань, що в сучасних умовах міжнародної інтеграції стає вирішальним фактором економічної конкурентоспроможності.

Як свідчать фахівці, економіка знань – це те принципово нове утворення, яке має прийти на

зміну економіці винищення і експлуатації природи, економіці сліпого бажання людини отримати максимум прибутку. Її основою є не споживацький мотив людини, а прагнення задовольнити свої потреби таким чином, щоб не завдати шкоди природі, сприяючи при цьому її відтворенню. Тобто, це основа формування соціально-орієнтованої економіки, де розвиток буде відбуватися завдяки позитивним змінам – інноваціям, які є сенс розглядати сьогодні як причину змін в усіх сферах життя, в освіті та економіці, зокрема. Проте, зміни слід розглядати, одночасно, як причину та наслідок, що породжує радикальні технологічні зміни, структурні зміни, змінює парадигму всього суспільного життя .

Рис. 1. Інноваційно-комунікаційні технології як фактор та каталізатор інноваційного-розвитку та структурних змін в економіці України

Таким, чином своєчасна розбудова інформаційно-комунікаційного сектору сприятиме активізації вітчизняної інноваційної діяльності, ефективному формуванню окремих інститутів національної інноваційної системи, успішній реалізації інноваційної моделі розвитку. Інформаційно-комунікаційні технології в цьому процесі виступають у ролі каталізатора інноваційного розвитку економіки та фактора її структурних змін.

Література

1. Кремень В. Якісна освіта: вимоги XXI століття // Відкритий урок. Плеяди. – 2007. – № 1. – С. 10–14.
2. Козлова О.Г., Миленкова Р.В. Соціальні трансформації: інноваційна культура особистості в мінливому світі. – Режим доступу до журн.: <soippo.narod.ru/documents/konf_zhuk/kozlova_milenkova.doc>. – Назва з екрану від 02.08.2009 р.
3. Куриляк В. Нова економіка у світовому та українському вимірах // Вісник Академії економічних наук України. Науковий щорічник. – Донецьк, Інститут економіко-правових досліджень НАН України, 2002. – С. 95–116.
4. Економіка знань – Режим доступу до журн.: <http://www.rusnauka.com/15_DNI_2008/Economics/33052.doc.htm>. – Назва з екрану від 22.07.2009 р.
5. Семиноженко В. Економіка знань: потрібна гра на своєму полі // Щоденна всеукраїнська газета «ДЕНЬ». – 2004. – №75. – Режим доступу до журн.: <<http://www.day.kiev.ua/29995/>>. – Назва